

ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

Ἀυπνία καὶ πυρετός με εἶχον ἐπιφόβως ἐξαντλήσει. Ἀνήσυχος ὁ ἱατρός ἐξήρχετο τοῦ κοιτώνός μου, ἐνθαρρυντικὰς τινὰς φράσεις ψελλίζων, καὶ προσπαθῶν νὰ φαίνεται ἀτάραχος. Εἰς τὴν θύραν, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνηγείρετο ἡ αὐλαία, ὅπως ἀφήση ἐλευθέραν τὴν ἐξοδόν, ἡ νοσοκόμος ἀνέστειλε τὸ βῆμά του. — Λοιπόν, ἱατρέ μου . . . ἐψιθύρισε ! Ὁ ἱατρός ἐμόρφασεν ἀμφιβόλως· εἶπε λέξεις τινὰς διφορούμενας, συνήθεις εἰς τὰ χεῖλη τῶν ἱατρῶν κατὰ τὰς ὥρας τῶν κρίσεων, καὶ ἀνεχώρησεν. Ἡ θύρα τοῦ κοιτώνός μου ἐκλείσθη, καὶ ἡ αὐλαία κατεβιβάσθη. Τὸ πρόσωπον τῆς ἀγαθῆς νοσοκόμου ἐνεφανίσθη πάλιν ἱλαρότητα καὶ καλωσύνην ἀποπνέον. Προσέβλεψα πρὸς αὐτήν· τῇ ἔνευσα ν' ἀνανεώσῃ τὸ ψυχρὸν ἐπίθεμα τῆς φλεγούσης κεφαλῆς μου, καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου, προσπαθῶν νὰ κοιμηθῶ· ἀλλ' ἦτο ἄδύνατον. Ὁ πυρετός ἔκαιε τὸ σῶμά μου. Ἡ δίψα εἶχε ξηράνει τὸν λαιμόν μου, ἡ κεφαλὴ μου ἐστροβιλιζέτο· τὰ ἀντικείμενα ἀπέβαινον συγκεχυμένα πέριξ μου. Εἰς τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ κινδύνου, ὅστις δὲν με εἶχε διαλάβει, ἀνεμνήσθην τοῦ παρελθόντος. Ἐσυλλογίσθην τὴν πατρίδα, τοὺς οἰκίους, τοὺς φίλους, ὅλους ὅσους εἶχον ἀγαπήσει, καὶ ὅσους ὑπελάμβανον ὅτι ἡδύνατο ἴσως νὰ λυπήσῃ ὁ θάνατός μου. Ἥμην ὀλίγον συγκινημένος. Ἀλλ' ἡ ἡθικὴ ἐκείνη κρίσις παρῆλθε τάχιστα. Προσεπάθησα νὰ τοποθετήσω ὅσον ἡδυσυρα πρὸς τὸν λαιμόν τὴν σινδόνα, καὶ ἔνευσα νὰ καταβιβάσωσι τὰ παραπετάσματα. Βαθὺ ἡμίφως ἐκράτησεν ἐντὸς τοῦ κοιτώνος.

★

Ἐκλείσα τὰ βλέφαρα. Ἡ σιωπὴ ἦτο βαθεῖα πέριξ μου. Ὁ ἔρρυθμος ἤχος ὥρολογίου ἤκούετο ἐν τῇ κανονικῇ αὐτοῦ μονοτονίᾳ σημειῶν τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, τοσοῦτω βραδείαν διὰ τοὺς ἀτυχεῖς, τοσοῦτω ταχείαν διὰ τοὺς εὐτυχοῦντας. Ἐσίγησεν ὁμως καὶ οὗτος. Μεταβολή, ἣν δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω, ἐπῆλθεν ἀπροσδοκῆτως ἐν ἐμοί. Τὰ βλέφαρά μου, ἅτινα βαρὺ στῶμα μολύβδου ἐπέιζε, ἀπέβησαν ἑλαφρά· αἱ φλέγουσαι μὴνιγγες ἔπαυσαν νὰ κτυπῶσιν. Εὐεξία, ἣν δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐρμηνεύσω, ἐπῆλθε πράυνασα ἀμέσως τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς ἀυπνίας τὸ ἄγχος. Ἐξέπλησσάμην βαθέως· ἡδυνάτουν νὰ ἐξηγήσω τί συνέβαιναν ἐν ἐμοί· ἐνθυμοῦμαι ὁμως καλῶς, ὅτι ἄρρητόν τι αἰσθημα ἀνα-

κουρίσεως εἶχεν ἐπιχυθῇ ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ τεταλαιπωρημένου σώματός μου. Αἶφνης αἰσθάνομαι χεῖρά τινα διασειούσάν με ἡσυχῶς. Ἐστράφη.

★

Νεωτάτη περικαλλὴς κόρη ἴστατο πρὸ ἐμοῦ. Λευκὴ χιονώδης γλαίνα, εἰς πτυχὰς εὐρείας ἐξικνουμένη ἄχρι τῶν ποδῶν, ἐκάλυπτε τὸ αἰθέριον ἐκείνο σῶμα. Ἀνατρέχω εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου, ἀναπολῶ τὸν ὥραιον κόσμον, ὃν συνέπεσε νὰ ἴδω ρημιζόμενον καὶ θαυμαζόμενον ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀναμνήσκομαι ὅλων τῶν ἐξόχων προτύπων, ἅτινα τῶν μεγάλων ζωγράφων ὁ χρωστήρ, ἀναπαρέστησεν ἐπὶ τῆς θόνης, σταματῶ ἰδιαιτέρως εἰς κεφαλὰς τινὰς Χερουθεῖμ τοῦ Ραφαήλ, ἀλλ' οὐδαμοῦ δύναμαι ν' ἀνέρω τι, πρὸς ὃ νὰ παραλληλίσω τὸ μυστηριώδες ἐκείνο ὄν, ὅπερ ἴστατο πρὸ ἐμοῦ. Μακρὰ κόμη, καστανούς βλαθεῖς καὶ στιλπνοὺς ἐλίσσουςα κυματισμούς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου διχαζομένη, εἰς δακτυλίους πλατεῖς βοστρυχομένη φυσικῶς, ἐκρεύγουσα ὡς οὐρὰ κομήτου φωτεινοῦ, ἐκυλίετο καλύπτουσα τοὺς ὤμους. Ὀφθαλμοὶ γλαυκαί, οἱ ὥραιότεροι, οἱ γλυκύτεροι οὐς δύναται τις νὰ φαντασθῇ, μυστηριώδεις μαρμαρυγὰς ἰδανικῆς ρέμβης διαχέοντες, μακρὰς πρὸς τὰ ἄνω συνεστραμμένας καὶ μεταξίνας βλεφαρίδας προτάσσοντες, ἐφώτιζον τὴν ἀριστοτεχνικὴν ἐκείνην μορφήν, ὁμοίαν τῆς ὁποίας οὐδέποτε οὐδαμοῦ εἶχον ἰδεῖ. Τὸ ὅλον παράστημα κατήλεγε μεγαλοπρέπειαν ἀνέκφραστον· ἀλλὰ καὶ ταύτης ἐπιβλητικωτέρα ἦτο ἀθωότης παιδική, τοὺς πρώτους καὶ εὐγενεστάτους τῆς δημιουργίας ἀγγέλους ἐνθυμίζουσα, ἱλαρότης θεῖα κοινωνοῦσα ἄλλης τινὸς δυνάμεως ἥμιστα γήινης, καὶ ἥς ἡ ἀνταύγεια ἔστεφεν, ἄλωνος δίκην, τὸ ἐξαίσιον ἐκείνο καὶ σεμνοπρεπέστατον πρόσωπον. Ἐκπληκτος, βαθύτατα ἀπορῶν ἐνητίνιζον τὸ περίεργον ἐκείνο ὄν. Ποῖον ἦτο; πόθεν ἤρχετο; ποῦ ἀπῆρχετο; τί ἐζήτει; Οὐδὲν γνωρίζω. Βαθὺ αἰσθημα ἐμπιστοσύνης, στοργῆς, ἀφοσιώσεως εὐλαβοῦς με ὤθει ἐντοῦτοις πρὸς τὴν ἀθῶαν καὶ μυστηριώδη ἐκείνην κόρην. Ἦσθάνομην ὅτι με διείπεν ἤδη, καὶ κατενόουν ὅτι εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτῆς, οἰκδῆποτε καὶ ἂν ἦτο, δὲν θὰ ἡδυνάμην νὰ ἀντιστῶ.

★

Μειδίμα ἐνθαρρυντικόν καὶ γλυκὺ ἤνθησεν εἰς τὰ σεμνὰ χεῖλη τῆς παρθένου. Προσῆγγισε πρὸς τὸ προσκεφάλαιόν μου· ἔκυψε τὴν φωτεινοτάτην μορφήν της πρὸς τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποσύρασα τὴν θόνην ἀπὸ τοῦ μετώπου μου, ἔψαυσεν ἡρέμα τὴν κεφαλὴν μου. Τετέλεστα! Δὲν ἤμην ἐγὼ πλέον ὁ ἴδιος. Ποία ἀντροπὴ ἐπῆλθεν ἐν ἐμοί δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω· ἡσθάνθην ὁμως ὅτι σπινθὴρ ἄγνωστος, οὐδενὸς γήινου μετέχων, ἐκπόρευσις αὐλοῦ τινός καὶ θείας δυνάμεως, διέτρεξεν ἀκαριαίως τὸ αἷμά μου. Ὑπὸ τὴν φλόγα αὐτοῦ κατενόησα, ὅτι ἡ ὕλη δι' ἣς ἐπλάσθη τὸ φθαρτὸν σῶμα, ἠγνίσθη, καὶ ἀποβαλοῦσα τοὺς ῥύπους αἶψ' ὢν ὁ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ πλασθεὶς ἄνθρωπος δὲν δύναται ν' ἀποχωρισθῇ, ἀπέβη αἰθεριωτέρα, μᾶλλον διαυγής, πλειότερον ἐγγὺς πρὸς

τὴν ἄφθαρτον πηγὴν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τὸ ἀνέσπερον Φῶς. Ἡ κόρη ἤψατο τῆς σινδόνης δι' ἧς ἤμην κεκαλυμμένος· ἀνήγειρε μικρὸν αὐτὴν, καὶ μὲ κίνημα, οὐτινος τὴν μεγαλοπρεπῆ σεμνότητα δὲν δύναμαι ν' ἀναπαραστήσω, ἔλαβε τὴν χεῖρά μου, καὶ ἤρέμα μὲ ἔσυρε πρὸς ἑαυτήν. Εὐρέθην ὄρθιος. Περιέστην τότε εἰς ἀλλόκοτον φρεναπάτην. Τὸ ἐνεστὼς εἶχεν ἀφανισθῇ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἡ ἐμὴ ἀνθρωπίνη ὑπόστασις εἶχεν ἀκατανόητως ἀλλοιωθῇ, πῶς ὁμως καὶ κατὰ τί δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω. Παρὸν ἄλλο, πολὺ διάφορον τοῦ πρὸ μικροῦ, ἀνέωγη πρὸ ἐμοῦ. Ποῦ εἶμαι; Τίς ἦτο ἡ κόρη; τί ἐζήτηι παρ' ἐμοῦ; "Εξὼν ἄρά γε; Μήπως εἶχον ἀποθάνει, καὶ τοῦ θανάτου ὁ ἄγγελος, παραλαμβάνων τὴν ψυχὴν μου, μὲ ὠδήγει ἐνώπιον τῆς θείας Δικαιοσύνης; Οὐδὲν γνωρίζω. Ἐστράφην πέριξ, καὶ συλλέγων τὰ λείψανα τῆς μνήμης μου, ἐζήτησα νὰ ἴδω ἐὰν ἐπὶ τῆς κλίνης κατέκειτο νεκρὸν τὸ σῶμά μου. Δὲν εἶδον τίποτε. Ἀπὸ τὴν πρῶν κατὰστασιν, ἀπὸ τὸν κοιτῶνα ἐν ᾧ ἐκείμην δὲν ἀνεγνώρισα οὐδέν. "Ολα εἶχον ἀλλοιωθῇ. Προσέβλεψα τότε περὶ ἑμαυτόν, καὶ εἶδον ἐνσώματόν ἐμέ, ὄρθιον, ἐλαφρόν, μετέωρον οἶονεῖ, σαλευόμενον ὑπόπτερον ὡς τὸ πτηνὸν τὸ δονούμενον πρὶν ἔτι ἀνοιξῇ τὰς πτέρυγας του εἰς τὸ κενόν. Μακρὰ πολὺπτυχος σινδὼν, πολὺ κάτω τῶν ποδῶν ἐξικνουμένη, ἐκάλυπτε τὸ σῶμά μου· ἡ κεφαλὴ μου ὁμως ἦτο ἐλευθέρᾳ, ὅπως καὶ ἀμρότεραι αἱ χεῖρές μου. Ἐζήτησα νὰ πιέσω τὸ μέτωπόν μου προσπαθῶν ν' ἀναμνησθῶ, νὰ ἀντιληφθῶ τί συμβαίνει περὶ ἐμέ· ἀλλ' ἡ κόρη μὲ εἰλκυσεν ἡσυχῶς πρὸς ἑαυτήν. Ἐβηκε τὴν χεῖρά της περὶ τοὺς ὤμους μου, καὶ χωρὶς οὐδὲν νὰ αἰσθανθῶ, χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐννοήσω, εὐρέθην ἰπτάμενος μετ' αὐτῆς εἰς τὸ ἀπέραντον κενόν, εἰς ὕψη ἄγνωστα ἄτινα οὐδέποτε εἶχον φαντασθῇ.

*

Ποῦ ἰπτάμεθα; Ἠγνόουν ἐντελῶς! Διαφανής, ὑπόθερμος, ὥραία ἦτο ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐκείνη. Φῶς ἄπλετον, θεῖον ρῶς ἐσελάργιζε πανταχοῦ. Κάτω, διαδοχικῶς προκύπτουσαι, παρήλλασσον εἰκόνες φανταστικά καὶ μυστηριώδεις. Ἀνω ἥστραπτον φωτεινότεροι οἱ κόσμοι τοῦ στερεώματος. Καὶ ἡμεῖς, μετέωροι μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, διετρέχοντες τὰς ἐκτάσεις ἰπτάμενοι κούφως διὰ τοῦ χάους. Δὲν ἤξεύρω διατί ὁ φόβος δὲν μὲ εἶχε κυριεύσει. Οὐδὲν δυσάρεστον συναίσθημα, ἐκ τῶν ἐπηρεαζόντων τὸν γήινον ἄνθρωπον, εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν καρδίαν μου. Οὔτε ψυχὸς ἡσθάνομην. οὔτε θέρμην, οὔτε πείναν, οὔτε δίψαν, οὔτε δισταγμόν, οὔτε προσδοκίαν. Καὶ αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν καὶ παραμυθητικὴν ἐλπίδα, τὴν ἀνακουρίζουσαν τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀγωνίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτὴν εἶχον ἀποθέσει. Ἐν μόνον ἡσθάνομην ὅτι τὸ ἐγὼ μου ἔπασχεν εἰδός τι εὐαρέστου ἐπαρκείας, ἀποκλειούσης πάντα οἰονδήποτε πόθον. Ἦτο ἀναισθησία; ἦτο πλήρωσις τῶν οὐαίρων τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ σώματος; Δὲν γνωρίζω. Μοὶ ἐφαίνετο ὁμως ὅτι ἤμην εὐχαριστημένος. Τὰ μίση, τὰ βίαια πάθη, οἱ τυραννικοὶ ἔρωτες, οἱ πόθοι τῆς δόξης, τῆς εὐφημίας, τοῦ χρυσοῦ, εἶχον σιγήσει. Ἀναμνήσεις συγκεχυμέναι ἐκρά-

τουν ἐν ἐμοί. Ὡμοιάζον τὸν βραδέως ἀνανήφοντα ἀπὸ ὕπνου βαθέος ἢ ὀπτασίας, τὸν μὴ δυνάμενον νὰ εὐκρινήσῃ τοὺς ἰδίους λογισμούς, τὸν ἀναμνησκόμενόν πως τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' ἄσφρως, συγκεχυμένως, ἀσυναρτῆτως.

*

Ἐν τούτοις ἰπτάμεθα πάντοτε. Ἡ κόρη ἔψαυε μόλις διὰ τῶν δακτύλων της τοὺς ὤμους μου, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ μόνον στήριγμα, καὶ ἡ μόνη δύναμις ἡ πτεροῦσα καὶ ἐλαύνουσα με εἰς τὸν αἰθέριον ἐκεῖνον δρόμον. Ἀγνοῶ πόσῃ ὥραν εἶχον διανύσει ἐν τῇ κούρῃ ἐκείνῃ καὶ περιέργῳ ὁδῷ. Ὑψώσα τὴν κεφαλὴν καὶ ἐθεώρησα τὴν κόρην. Ἡ φορὰ τοῦ ἀνέμου ἔσειε τοὺς δακτυλίους τῆς κεφαλῆς της, καὶ ἡμιανεγείρουσα τὰ ἄκρα τῆς μακρᾶς κόμης της ἠνέμιζεν αὐτὴν ἀθρῶς καὶ ἠπίως, δίκην λοφίχας. Μὲ κατέπληττεν ἡ σταθερὰ καὶ ὑπερήφανος στάσις τῆς κεφαλῆς της. Ἀπὸ τὸ βλέμμα της ἐξεπορευέτο γαλήνη, μακκρίοτης οὐρανία ἐντελῶς. Αἱ πτυχαὶ τῆς γλαίνης της, ὠθούμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐκολποῦντο περὶ τὸ λεπτορυὲς καὶ αἰθέριον ἐκεῖνο σῶμα. — Ποῦ πηγίνουμεν; ποῦ μὲ φέρεις; τῇ εἶπον. Ἡ κόρη ἔστρεψεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς θεῖους κυκνοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἐμεδίδασεν ἀνεκφράστως. — Πιστεύεις; μοὶ εἶπε. — Ναί, ἀπήντησα ἀδιστακτικῶς, πιστεύω. Ὁ Θεὸς δὲν μοὶ ἠρνήθη τὴν χάριν ταύτην· ἔλεων τὰς βιωτικὰς ἀθλιότητας ἐστάλαξεν εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν Πίστιν. — Τότε δὲν φοβείσαι; εἶπεν ἡ κόρη. — Ὁχι, οὐδόλως. Ἀλλὰ ποῦ εἴμεθα; ποῦ μὲ φέρεις; ποῦ εἶναι ἡ Γῆ; πόσον χρόνον λείπομεν ἐκεῖθεν; — Αἱ ἀποστάσεις καὶ οἱ χρόνοι μηδενίζονται ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν, ἀπήντησεν ἡ κόρη. Μήπως νοσταλγείς τὸ γήινον χώμα; — Ὁχι, ἀπήντησα. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐνοστάλγουν, οὐδὲν τὸ παράδοξον. Εἶμαι τῆς γῆς τέκνον· πᾶς ἕκαστος νοσταλγεῖ τὴν πατρίδα του. Μήπως ἐλύθησαν οἱ πρὸς τὸ χώμα δεσμοὶ μου; Μήπως δὲν ζῶ πλέον ὡς ὕλη; Μήπως ἐχωρίσθη τὸ πνεῦμα ἀπὸ τοῦ σώματος; Διαξευθέντα ἀπὸ τοῦ πληοῦ, ξένον πρὸς τὴν ὕλην καὶ τὰς ἀνάγκας της, πνεῦμα μόνον μὲ ἄγεις σύ, ἕτερον πνεῦμα, ἐκεῖ ὅπου σύ μόνη πάλιν ἐπίστασαι; — Ὁχι, ἀπήντησεν ἡ κόρη· δὲν ἀπέθανες ἔτι. Αἱ πύλαι τῆς φυλακῆς σου δὲν ἀνέωγαν. οὔτε συνετρίβησαν τὰ δεσμά σου. Θὰ ἐπαλέθης, δυστυχῇ, εἰς τὸ χώμα, ἀφ' οὗ δὲν ἐχωρίσθης εἰσέτι. Σὲ οἰκτερῶ, μοὶ εἶπε μὲ τόνον ἀληθοῦς οἰκτιρμοῦ τὸ περιέργον ἐκεῖνο ὄν.

*

Ὅταν ἡ συναίσθησις τῆς γήινης ὑποστάσεώς μου ἐπῆλθε μᾶλλον εὐδιάκριτος ἐν ἐμοί, ἡσθάνομην βίαιαν ἐπιθυμίαν νὰ πατήσω τὸ ἔδαφος τῆς γῆς. Ἐνοστάλγουν ἀληθῶς. Καὶ περιέργον! Διατρέχων ἥρεμος τὸν αἰθέρα, ὑπὸ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης πιεζόμενος, εὐτυχῆς ἐν ἐπαρκείᾳ, ἦν οὐδεμία ἀπαίτησις ἡ ἐπιβολὴ ἡλλοίου, ἐπόθουν ἐν τούτοις τὴν γῆν· τὴν γῆν τῶν πικριῶν, τὴν γῆν τῶν ἐριδῶν, τὴν γῆν τῶν ἀναγκῶν, τῶν συμφορῶν, τῶν δακρύων. Ὁλεθρία ἦτο δι' ἐμὲ ἡ ἀκτίς ἐκείνη τῆς ἐπιγνώσεως, τῆς γήινης ἐπιγνώσεως ἣν ἠνοιξεν εἰς τὸν νοῦν μου ἡ

κόρη. Τὴν ἠτένισα. — Δύναμαι νὰ ἶδω τὴν γῆν ; τῇ εἶπον. Ἡ κόρη ἐμειδίασε περιφρονητικῶς. — Ὑλῃ... ἐψιθύρισε. Βεβαίως δύνασαι, μοὶ ἀπήντησε. Θέλεις ; Τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο τῆς ἀπαρσεκείας, ὅπερ εἶδον εἰς τὸ πρόσωπόν της, μὲ ἐφόβισε, ἀλλὰ πλειότερον μὲ ἐθλίψε. — Διατί ὀργίζεσαι ; τῇ εἶπον. Εἶμαι πηλός· ζητῶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν πηλόν. Εἶμαι δυστυχὴς μᾶλλον ἢ ἀξιόμιστος. Πρὸ μικροῦ ἡ σύγχυσις, ἡ ἀσάφεια τῶν ἀναμνήσεών μου μὲ εἶχε ρίψει εἰς λήθαργον ἀντιλήψεως. Ἐν τῷ πνεύματι μου δὲν ἐκράτει ἡ εὐκρίνεια. Ἀμα ὅμως ἐπρόφρασα τὸ χῶμα, τὴν γῆν, τὴν ὕλην ἐξ ἧς εἶμαι πεπλασμένος, γήϊνοι πόθοι ἀνέστησαν ἐν ἐμοί. Ναί, ποθῶ τὴν γῆν. Οἱμοὶ ! αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι γῆ, εἶπον ἐν ἀληθείᾳ ἀπογνώσει πρὸς τὴν κόρην. Φέρε με ἐκεῖ· ἀλλὰ μὴ ὀργίζου ἐναντίον μου· νὰ μὲ οἰκτείρης πρέπει μᾶλλον ἢ νὰ ἀγανακτῇς κατ' ἐμοῦ.

*

Ἦρξάμεθα κατερχόμενοι ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων στρωμάτων. Ἡ κἀθοδος ἡμῶν ἦτο κανονικὴ. Δὲν κατεπίπτομεν ὡς σώματα ὀρμητικῶς ἐλκόμενα πρὸς τὸ κέντρον, ὑπέκοντα εἰς τὸν νόμον τῆς βαρύτητος. Μᾶς ἀνείχον οἶονε! πτέρυγες, καὶ ὑπὸ τὴν ἐλαστικότητα τῆς πλήξεως αὐτῶν καὶ τῆς ἀντιστάσεως ἐφερόμεθα ἡσύχως πρὸς τὰ κάτω. Δὲν ἐνθυμοῦμαι, οὔτε ἡδυνάμην νὰ ὑπολογίσω, πόσον χρόνον διήρκει ἡ κἀθοδος ἡμῶν ἐκείνη, καὶ ὅποιαν ευρύτητα ἀποστάσεως περιελάμβανεν. Ἀλλως τε πῶς νὰ ὑπολογίσω ; Ἡμῖν εἰς τὸ κενόν οὐδὲν εἶχον κέντρον, οὐδεμίαν ἀφετηρίαν. Ἦδη ἤρχιζον νὰ διακρίνω μόλις ἀμόρφους τινὰς ὄγκους. Κατηρχόμεθα ἐντούτοις πάντοτε. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐνδιακρίτωτερα ἀπέβαινον τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἀντικείμενα. Εἰς τὴν ἀπόστασιν συνεγένετο τὰ πάντα ὁμοῦ, ἤπειροι, ὠκεανοί, ὄρη, χιόνες, δάση, πεδιάδες καὶ ὁ περιβάλλων τὴν γῆν αἰθήρ. Τὸ φῶς ἐχρύσειε τὸ τμήμα τοῦτο τῆς κτίσεως. Κατὰ τὸν δρόμον ἡμῶν συνηντήσαμεν στῶμα νερῶν· τὸ διεσχίσταμεν ὁμῶς ταχέως, καὶ ἤδη ἐγγυτέρᾳ ἐπεράνθη εἰς τοὺς ὀρθαλμούς μας ἡ εἰκὼν τῆς γήϊνης δημιουργίας. Πόσον ἦτο ὠραία ! Ὅποιαν ἀρμονίαν ἐν τῇ ἀθρόᾳ ποιικιλίᾳ αὐτῆς, καὶ τῇ γοργῇ ἐναλλαγῇ ἀνεδίδεν ἡ εἰκὼν ἐκείνη τοῦ φωτός, τῆς ἀτμοσφαίρας, τῆς κυανῆς θαλάσσης, τῶν λευκῶν ὀρέων, τῶν πρασίνων δασῶν, τῶν γλοερῶν πεδιάδων ! Ἠσθάνθην αἰσθημά τι αὐταρσεκείας· καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν κόρην — Ἴδε, τῇ εἶπον, ἴδε ὅποιον κάλλος, ὅποια γόησσα μαγεῖα ἐκτυλίσσεται ἐπὶ τοῦ γήϊνου τούτου πανοράματος ! Καὶ ἂν ἐνοστάλγει τις διὰ τοιαύτην πατριδα ἢ το ἄρ' ἄγε ἀξιοκατάκριτος ; Ἡ κόρη οὐδ' ἠξίωσε κἄν νὰ στρέψῃ πρὸς τὴν γῆν· μὲ ἠτένισεν, οἰκτεῖρουσα οἶονε! τὸν τύπον μου, καί : — Ὑλῃ, μοὶ εἶπε, θνητέ, τὸν νοῦν πεπερασμένον ἢ καταστροφῇ, ἢ συντέλειᾳ, τὸ Μηδὲν ἐσημείωσαν μὲ τὸν δάκτυλόν των τὴν ἐσήμερον ταύτην καὶ μηδαμινήν εἰκόνα καὶ διατριβήν, ἣν φαίνεσαι θαυμάζων. Τὴν ποθεῖς λοιπόν ; Πλάσματα δυστυχῇ, ἐξηκολούθησεν ἡ κόρη, ἅτινα χεῖρ εὐσπλαγχνος ἐγείρει ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας, ποθεῖτε τὴν ἐπάνοδον εἰς τὸ ἔρεθον, ἐνθα

καθλωμένοι τρέμετε εἰς τὸν ἦχον τῆς σφύρας, ἥτις πρόκειται νὰ θραύσῃ τὰ δεσμά σας, καὶ λύουσα αὐτὰ νὰ λύσῃ τὰ μείζονα τοῦ νηπίου καὶ πεπερασμένου νοῦ σας ! Σὲ θέλγει λοιπὸν στιγματικὸν θέαμα φθαρτοῦ ἐρημέρου γήϊνου κάλλους, πεπωμένου νὰ ἐξανθήσῃ ὅπως ὁ χόρτος τῶν ἀγρῶν, καὶ τῶν λειμώνων τὰ κρίνα ; Σὲ θέλγει ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ γήϊνου κόσμου, ὅπου ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀπόγνωσις κατοικεῖ, ὅπου ἡ συνείδησις στροβιλιζεται ἀδιαλείπτως εἰς δίνας ἀμφιβολίας καὶ δισταγμοῦ, ὅπου ἡ εὐτυχία εἶναι ὄνειρον ἀπατηλὸν ἀδιαλείπτως φεύγον τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπου ἡ πικρία εἶναι τῆς ἐρημέρου ὑπάρξεως τὸ ἀναλλοίωτον καὶ σταθερὸν στοιχεῖον, ὅπου ἡ ἄνεσις τῆς ὀδύνης, ἡ λήθη τοῦ πόνου, τὸ τέρμα ἀγαθῆς ἐλπίδος εἶναι τι ἄγνωστον καὶ ἀνύπαρκτον ; Ὑλῃ, θνητέ, σὲ οἰκτεῖρω. Ποθεῖς τὸ σκότος ἀντὶ τοῦ φωτός, τὸν τάρον ἀντὶ τῆς ζωῆς ! Ποθεῖς τῆς φυλακῆς σου τὰ δεσμά ! . . .

*

Ἦδη εἶχον πατήσαι τὸ γήϊνον ἔδαφος. Ἐστράφην καὶ παρετήρουν. Εὐρὺ πεδίον, χέρσον, μονότονον, πένθιμον ἡπλοῦτο ἀτελευτήτως πρὸ ἐμοῦ. Ἀτμοὶ πυκνοὶ ἐπλανῶντο ὑπεράνω τῆς στυγνῆς ἐκείνης πεδιάδος. Ἦρχιζα νὰ φοβέσθαι. — Ποῦ εἶμαι ; ποῦ μὲ ἔρρερε ; εἶπον ἀνησυχῶς πρὸς τὴν κόρην. — Εἰς τὴν γῆν, ἀπήντησεν. Ἐκεῖ ὅπου ἐζήτησας, καὶ ὅπου ἐπόθησας, προσέθηκεν αὐστηρῶς. Εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν ὕλην ! Θεέ ! ὅποια μελαγχολία ἦτο ἐκείνη, ἡ ἀρχίσασα νὰ καταλαμβάνῃ τὴν ψυχὴν μου ! Ὅποια πένθιμος σκηνογραφία, καὶ πόσον θλιβερὰ ἐνέπνεε τὰ συναισθήματα ! Σφρίγος ζωῆς οὐδαμοῦ ἐπεφαίνετο. Ἐρημος ἦτο ἡ γῆ, ἔρημος ἡ ἀτμοσφαῖρα. Σμήνη παραδόξων πτηνῶν, μελανῶν ἀπάντων, μὲ τὸ ῥάμπος ὀξύ, μὲ ἀπαίσιον τὸν κρωγμὸν ἐπεφάνησαν αἰρῆτος πλανώμενα. Ἐνητένισα πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ ἐφριζα. Πανταχοῦ ἦσαν ἀνθρώπινοι σκελετοὶ κατεσπαρμένοι, καὶ ὑπεράνω τῆς σαπρίας ἐκείνης καὶ τῆς φρίκης ἐφέρετο πλανώμενος ὀστεώδης ὑπερύψηλος ἄνθρωπος, δρέπανον ἔχων ἀνὰ χεῖρας, καὶ θερίζων, θερίζων ἀπηνῶς. Ὁμαδὸν ἤρθησαν ἱπτάμενα τ' ἀτελεύτητα ἐκεῖνα σμήνη τῶν μελανῶν πτηνῶν κρῶζοντα γοερῶς, καὶ ἐπιτείνοντα τὴν φρίκην μου. Ἀλλ' αἰφνης ζωογονοῦνται αἱ μυριάδες ἐκεῖναι τῶν ἀνθρώπινων σκελετῶν. Ἀνίστανται, ἀθροίζονται, βαδίζουν. Κροτοῦσι τὰς γυμνάς σιαγόνας, σύρουσι κατὰ γῆς τὰ ὀστεώδη πέλματα, κινοῦσι τὰς λιποσάρκους χεῖρας. Ἀκούονται οἰμωγαί. Ὁ Θάνατος, τὸ ἀπαίσιον πρόσωπόν του περιάγων εἰδεχθέστερον ἐκ τῆς βουλιμίας, μαστιῖζει καὶ πλήσσει ἐκ νέου τὰ θύματά του. Θεέ ! ὅποια ὀστέων σύρραξις ! Ἀναπαλλόμενα κυματίζουν κατὰ μυριάς διευθύνσεις πυκνὰ γεγυμνωμένα κρανία· συγκρούονται οἱ σκελετοί, λύνονται εἰς ἀσυνάρμιστα ὀστέα, συνάπτονται ἐκ νέου. Ἄσμα θανάτου, τὴν ματαιότητα παντός μεταγλείου γήϊνου θρηνωδῶς ἐξαγγέλλον, ἡγεῖ πενθίμως καὶ βαρέως ἀπὸ τοῦ νεκρικοῦ ἐκείνου πλήθους. Βαδίζουν ἐν τούτοις πάντοτε οἱ σκελετοί. Ὁ Θάνατος, ἀκάματον περιάγων ὑπερβεντὴν τὴν ἀπαίσιον πτῆσιν καὶ τὴν φονικὴν χεῖρα διώκει, διώκει πάντοτε,

καὶ πάντοτε θερίζει. Τὰ πλήθη τῶν σκελετῶν φεύγουσιν ἐντρομα. Καταπίπτουσιν, ἐγείρονται, καθίζονται, ἀνίστανται πάλιν, παρκαλοῦσι, βοῶσιν, ὀλοῦνται. Θεέ μου, ὅποια φρίκη! Αὕτη εἶναι ἡ γῆ, ἣν τόσον ὥραϊαν, τοσοῦτο γόησσαν καὶ μαγευτικὴν εἶχον θεωρήσει ἀπὸ τοῦ ὕψους; Μακρὰν, μακρὰν ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν αὐτὴν πραγματικότητα, εἶπον στραφεῖς ὀρμητικῶς πρὸς τὴν κόρην. Φύγωμεν μακρὰν. Καὶ ἐλιποθύμησα.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ἡ Μικρὰ Κόμησσα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

— Παράδοξον πρᾶγμα, μοὶ εἶπεν ἡ κόμησσα, ὅτε ἐμείναμεν μόνοι, ἐγὼ σὺς κρατῶ καὶ σεῖς μὲ ἀποπέμπετε;

— Θεὸς φυλάξοι! Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ στερῇσθε ἐξ ὑπερβολικῆς καλωσύνης πρὸς με διασκεδάσιν, τὴν ὁποίαν γνωρίζω ὅτι ἀγαπᾶτε.

— Ἀφήσατε τὰς ὑπεκφυγὰς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἐγὼ σὺς ζητῶ καὶ σεῖς μὲ ἀποφεύγετε. Τοῦτο δύναται νὰ φανῇ ἱκανῶς παράδοξον εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰς ἐμὲ εἶναι ἀδιάφορον. Ἀπόψε τοῦλάχιστον ἐννοῶ νὰ διασκεδάσω ὅπως θέλω, καὶ σὺς ἀπαγορεύω νὰ ταράξετε τὴν εὐτυχίαν μου. Ἐχῶ ὅσα χρειάζομαι ὅπως λογίζομαι εὐτυχῆς, καλὴν μουσικὴν, ὥραϊα ἄνθη καὶ φίλον εἰς τὴν πλευράν μου. Τὸ μόνον δυσάρεστον εἶναι ὅτι εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον δὲν ἔχω μεγάλην πεποιθήσιν.

— Ἐχετε μέγα ἄδικον.

— Ἐξηγήσατέ με λοιπὸν τὴν διαγωγὴν σας τέλος πάντων. Διατὶ δὲν θέλετε ποτὲ νὰ σπουδαιολογήσητε μετ' ἐμοῦ; Διατὶ δὲν θέλετε ποτὲ νὰ μὲ εἴπατε οὔτε ἓνα λόγον ἀπόζοντα ἐμπιστοσύνης καὶ ἀληθοῦς φιλίας;

— Ἀλλὰ σκερῆντε, κυρία μου, ποῦ ἡδυνάμεθα νὰ καταντήσωμεν διὰ τοιούτων λόγων;

— Τί σὺς μέλει; Ἀλλόκοτον πρᾶγμα εἶναι νὰ φροντίζετε περὶ τοῦτου περισσότερον ἢ ἐγώ.

— Ἀλλὰ τί ιδέαν θὰ εἴχετε περὶ ἐμοῦ, ἂν μεθ' ὅσα ἔτυχε ν' ἀκούσετε, ἐπεχειροῦν νὰ σὺς ἀρέσω;

— Δὲν ζητῶ τοῦτο, ἀνέκραξε ζωηρῶς.

— Δὲν τὸ ζητεῖτε, κυρία μου; ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤθελον καταλήξει αἱ σχέσεις μας, ἂν ἀπεμακρύνοντο ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν τῶν ὁρίων τῆς κοσμικῆς ἐπιπολαιότητος. Ἐνθυμήθητε ὅτι ἂν ὑπάρχη ἐπὶ γῆς ἄνθρωπος μὴ δυνάμενος νὰ σὺς ἀποτείνῃ τὴν ἐλαχίστην ἐρωτικὴν λέξιν χωρὶς νὰ καταστῇ ἄξιος περιφρονήσεως, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶμαι ἐγώ. Δὲν λέγω ὅτι εὐρίσκω εὐχάριστον τὴν θέσιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσα ἐκ σφάλματός μου, καὶ λυποῦμαι ἐξ ὅλης καρδίας, ἀλλ' ὅπωςδήποτε εὐρί-

σκομαι εἰς τοιαύτην θέσιν καὶ ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ τὸ λησμονήσω.

— Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα πολλῆς φρονήσεως.

— Εἰπέτε μᾶλλον, κυρία μου, ὀδυνηρὰ θυσία.

Ἡ κυρία Πάλμα ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ὡς μὴ πιστεύουσα, μετὰ τινος δὲ στιγμᾶς σιωπῆς: «Ἡξεύρετε, εἶπεν, ὅτι μοὶ ὠμιλήσατε ὡς ἄνθρωποι ἀισχυρὰ γυνή;

— Τί λέγετε, κυρία μου!

— Λέγω τὴν ἀλήθειαν. Ἐνῶ εἶμαι χήρα καὶ ἐλευθέρη, σεῖς πιστεύετε ὅτι ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ ὑποθέσω εἰς τὸν λέγοντά με γλυκεῖς λόγους ἄλλον σκοπὸν ἢ νὰ μὲ καταστήσῃ ἐρωμένην του. Τοῦτο θὰ ἦτο ἴδιον δυσφῆμου γυναικός, καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι τοιαύτη, οἶανδήποτε καὶ ἂν ἔχετε περὶ ἐμοῦ γνώμην. Ὁ Θεός, μεθ' οὗ συναναστρέφομαι γονυπετῆς πολὺ συχνότερα ἄρ' ὅσον πιστεύετε, μ' ἐπροφύλαξε μέχρι τοῦδε ἀπὸ πᾶν παράπτωμα. Ἐλπίζω ὅτι οὐδ' εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑποπέσω εἰς τοιαῦτα. Τοῦτο ὁμως ἐξαργτάται ἤδη κατὰ πολὺ καὶ ἐκ τῆς καλῆς σας θελήσεως.

— Τῆς θελήσεώς μου, κυρία;

— Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω καὶ δὲν ἡξεύρω πῶς, κατωρθώσατε ν' ἀποκτήσετε μεγίστην ἐπὶ τῆς τύχης μου ἐπιρροήν. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν θέλετε νὰ μεταχειρισθῇτε αὐτὴν διὰ τὸ καλὸν μου.

— Καὶ τίني δικαίωματι . . . δύναμαι τοῦτο; ἀπεκρίθην μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως.

— Πῶς! εἶπε δι' ἐντόνου καὶ ταραχμῆνης φωνῆς, περιμένετε νὰ σὺς εἴπω ἐγὼ καὶ τοῦτο; Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον σκληρά, ἡ ταπεινώσις πολὺ μεγάλη!

Ταῦτα εἰπούσα ἀφῆκεν ἀποτόμως τὸν βραχιόνά μου καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐπὶ τινὰ χρόνον διστάζων περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐν ἀρχῇ ἐσκέφθην ν' ἀκολουθήσω τὴν κυρίαν Πάλμα καὶ νὰ ἐξηγήσω αὐτῇ ὅτι ἡπατάτο, ἀποδίδουσα ὑβριστικὴν ἐννοίαν εἰς τὴν ἐρώτησιν, δι' ἧς εἶχον ἀπαντήσῃ εἰς ὑπαινιγμὸν τινὰ αὐτῆς, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχα ἐννοήσει, ὡς μὴ ἐκτρασθέντα ὅσον ἐνόμιζεν ἐκείνη σαφῶς. Μετὰ ὀριμωτέραν ὁμως σκέψιν προτιμότερον ἐνόμισα νὰ μὴ προκαλέσω νέαν καὶ φοβερωτέραν ἐξηγήσιν, ἀνεχόμενος μᾶλλον νὰ ὑπομείνω πᾶσαν δυσμενῆ ὑπόνοιαν καὶ νὰ χωνεύσω ἐν σιωπῇ τὴν πνίγουσαν τὴν καρδίαν μου πικρίαν. Ὑπὸ τοιούτων κατεχόμενος αἰσθημάτων ἀφῆκα τὸ πλήρες ὄχληρόν μου ἀνθοκομῆιον καὶ ἐξῆλθα εἰς τὸν κήπον. Ἡ νύκτα καίτοι ψυχρὰ ἦτο ὥραϊα. Ὑπερβὰς τὴν φαινήν ζωὴν, ἣν ἐσχημάτιζε περὶ τὸν πύργον τὸ ἐκ τῶν παραθύρων ἐκπορευόμενον φῶς, διητυθύνθη μετὰ ταχὺ βῆμα πρὸς τὴν σκιάν τῆς ἐνούσης τὸν κήπον μετὰ τοῦ δάσους διπλῆς δενδροστοιχίας· ἀλλὰ μόλις εἰσελθὼν ὑπὸ τὸν πυκνὸν τοῦτον θάλον ἡσθάνθη χεῖρα ψαύουσαν τὸν βραχιόνά μου καὶ φωνὴν ταραχμῆνην, ἣν ἀμέσως ἀνεγνώρισα, λέγουσαν ἀποτόμως:—Πρέπει νὰ σὺς ὀμιλήσω!

— Κυρία μου! δι' ὄνομα Θεοῦ! τί κάμνετε; Πῶς θυσιάζετε οὕτω τὴν ὑπόληψίν σας . . . Δὲν σκέπτεσθε ὅτι ἐνδέχεται νὰ σὺς ἴδῃ τις . . . ἐπιστρέψατε ταχέως εἰς τὸν χορὸν . . . ἔλθετε νὰ σὺς συνοδεύσω.